

УДК 35.07(438):001.891

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-8\(13\)-924-936](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-8(13)-924-936)

Лахижа Микола Іванович доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління, адміністрування та права Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, тел: 096-55-21-789, <https://orcid.org/0000-0001-8676-4578>

Качан Яна Віталіївна кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та публічної служби, Академія праці, соціальних відносин і туризму, Київ, тел.: 067-465-11-77, <https://orcid.org/0000-0002-4078-7747>

МЕТОДОЛОГІЯ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В ПОЛЬЩІ

Анотація У статті подано результати компаративного аналізу методології, методів та технологій публічної адміністрації у Польщі та Україні. Розглядаючи методологію як систему принципів, методів, підходів та концепцій, що визначають, як мають здійснюватися власне публічне управління та його наукове осмислення, автори усвідомлювати спільні риси та відмінності між ними: методологія публічного управління шляхом формування концепцій, принципів та методів визначає, як воно має здійснюватися, а методологія наукових досліджень проблематики публічного управління - це інструментарій науки, яка шляхом наукового осмислення сприяє успішній практиці

Предметом аналізу стали практика діяльності публічної адміністрації та формування науки адміністрації і висвітлення основних методологічних підходів у польській та українській історіографії. Мета статті полягає у систематизації досліджень польських вчених для виявлення особливостей польської наукової традиції, її еволюції та можливостей адаптації польського досвіду до українського контексту публічного управління. Простежено становлення науки адміністрації в Польщі з XVIII ст. до сучасності. Ретроспективний аналіз публікацій польських вчених засвідчив їх постійну увагу до питань методології та методів дослідження. Відзначається поглиблення процесу спеціалізації за окремими науковими дисциплінами та напрямками. Зокрема, польськими вченими використовується теорія класичної тріади адміністративних наук – наука адміністрації, наука адміністративного права та наука адміністративної політики. Наголошено, що зв'язок і взаємозалежність трьох різних частин адміністративного знання сприяли інтенсифікації досліджень та творчому використанню їх результатів. Показано

тенденцію до спеціалізації наук та посилення взаємодії між науковими галузями, що збагачує їх теорію, методологію та методи дослідження. Відзначається також зростання популярності змішаних методів дослідження управлінських процесів, які поєднують вирішення кількісних та якісних завдань. У розробці методів дослідження вирішальну роль набуває парадигма, що розуміється як наукова модель, розроблена в певний час і прийнята науковою спільнотою в певній галузі. Вказується й на недоліки науки адміністрації – термінологічні непорозуміння, схильність до узагальнень водночас зі спрямуванням зусиль на другорядні питання; продовження дискусії щодо оптимальності використання правових чи емпіричних методів дослідження. У табличній формі деталізовано види методологій наукових досліджень: прагматична, загальна, специфічна, описова, нормативна, дедуктивна, індуктивна (емпірична). Автори наголошують, що для ефективного функціонування органів державного управління надзвичайно важливим є володіння працівниками так званими м'якими навичками, які формуються в процесі самоосвіти, підвищення кваліфікації та в процесі практичної діяльності. Зростає роль комунікативних навичок, здатності працювати в команді, бажання постійно поглиблювати свої знання, що вимагає формування нових міждисциплінарних підходів, наприклад, вивчення етичних та психологічних факторів впливу на діяльність публічних службовців.

Ключові слова: публічна адміністрація, публічна служба, теорія, історія, методологія, методи, технології дослідження, Польща.

Lakhyzha Mykola Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Administration, Administration and Law of the National University "Poltava Polytechnic named after Yuriy Kondratyuk", Poltava, tel.: 096-55-21-789. <https://orcid.org/0000-0001-8676-4578>

Kachan Yana Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor, Head of the Department of Public Administration and Public Service, Academy of Labor, Social Relations and Tourism, Kyiv, tel.: 067-46-51-177. <https://orcid.org/0000-0002-4078-7747>

METHODOLOGY, METHODS AND TECHNOLOGIES OF PUBLIC ADMINISTRATION RESEARCH IN POLAND

Abstract. The article presents the results of a comparative analysis of the methodology, methods and technologies of public administration in Poland and Ukraine. Considering methodology as a system of principles, methods, approaches and concepts that determine how public administration itself and its scientific understanding should be carried out, the authors realize the common features and differences between them: the methodology of public administration through the

formation of concepts, principles and methods determines how it should be carried out, and the methodology of scientific research on public administration issues is a toolkit of science, which through scientific understanding contributes to successful practice

The subject of the analysis was the practice of public administration and the formation of the science of administration and highlighting the main methodological approaches in Polish and Ukrainian historiography. The aim of the article is to systematize the research of Polish scientists to identify the features of the Polish scientific tradition, its evolution and the possibilities of adapting Polish experience to the Ukrainian context of public administration. The formation of the science of administration in Poland from the 18th century is traced. to the present day A retrospective analysis of the publications of Polish scientists has shown their constant attention to issues of methodology and research methods. A deepening of the process of specialization in individual scientific disciplines and areas is noted. In particular, Polish scientists use the theory of the classical triad of administrative sciences - the science of administration, the science of administrative law and the science of administrative policy. It is emphasized that the connection and interdependence of three different parts of administrative knowledge contributed to the intensification of research and the creative use of their results. A tendency towards specialization of sciences and increased interaction between scientific fields is shown, which enriches their theory, methodology and research methods. There is also a growing popularity of mixed methods research of management processes, which combine the solution of quantitative and qualitative tasks. In the development of research methods, a paradigm, understood as a scientific model developed at a certain time and accepted by the scientific community in a certain field, plays a decisive role. The shortcomings of the science of administration are also indicated - terminological misunderstandings, a tendency to generalize while focusing efforts on secondary issues; continued discussion on the optimality of using legal or empirical research methods. The types of scientific research methodologies are detailed in tabular form: pragmatic, general, specific, descriptive, normative, deductive, inductive (empirical). The authors emphasize that For the effective functioning of public administration bodies, it is extremely important for employees to possess the so-called soft skills that are formed in the process of self-education, advanced training and in the process of practical activity. The role of communication skills, the ability to work in a team, the desire to constantly deepen one's knowledge is growing, which requires the formation of new interdisciplinary approaches, for example, the study of ethical and psychological factors influencing the activities of public servants.

Keywords: public administration, public service, theory, history, methodology, methods, research technologies, Poland

Постановка проблеми. Відправною точкою даного дослідження є розуміння теорії як системи знань, яка пояснює певні явища та процеси

публічного управління, формулюючи концепти, закономірності, категорії. Розглядаючи методологію як систему принципів, методів, підходів та концепцій, що визначають, як мають здійснюватися власне публічне управління та його наукове осмислення, варто усвідомлювати спільні риси та відмінності між ними: методологія публічного управління шляхом формування концепцій, принципів та методів визначає, як воно має здійснюватися, а методологія наукових досліджень проблематики публічного управління - це інструментарій науки, яка шляхом наукового осмислення сприяє успішній практиці. Предметом нашого дослідження є методологія, методика та технології наукових досліджень публічної адміністрації в Польщі.

Поняття «публічна адміністрація» широко вживається польськими вченими. Г. Іздебський та М. Кулеша визначають публічну адміністрацію, як єдність організаторських та виконавчих дій, функцій і починань, спрямованих на реалізацію публічного інтересу через різні суб'єкти, органи та інституції, на підставі статуту і в окреслених правом межах [1, с. 79]. Нами цей термін розкрито у монографії [2]. Водночас потрібно відзначити певні розходження у назві науки – «наука адміністрації», «наука про адміністрацію», «теорія адміністрації» тощо.

Новий тлумачний словник української мови дає два значення поняття «методологія»: 1. Вчення про науковий метод пізнання й перетворення світу, його філософська, теоретична основа. 2. Сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання [3, с. 178].

Відповідно у дослідження як українських, так і польських вчених виділяють методологію публічного управління (публічної адміністрації), яку ми розуміємо як систему принципів, підходів, способів і механізмів реалізації управлінської діяльності в публічному секторі та методологію науки публічного управління - систему знань про принципи, підходи та методи дослідження явищ і процесів публічного управління

Аналіз останніх досліджень і публікацій українських та польських вчених свідчить про значну увагу до дослідження феномену публічної адміністрації та розробки методології цього процесу. В Україні початок осмисленню методології формування державно-управлінських рішень покладено у публікаціях В. Бакуменка, В. Князева та Ю. Сурміна [4; 5]

Українськими вченими (В. Бакуменко, В. Баштанник, В. Бурдяк, Л. Гонюкова, Н. Драгомирецька, А. Колодлій, В. Князев, С. Кравченко, В. Куйбіда, М. Лендєл, Н. Липовська, Т. Лозинська, П. Петровський, Л. Приходченко, В. Мартиненко, Ю. Сурмін, Ю. Шаров, І. Шпекторенко та інші) проведено значну роботу по розвитку методології публічного управління та методології досліджень у новій науковій галузі – державне управління (публічне управління та адміністрування). Підтвердженням уваги до даної проблематики є підготовка 8-томної Енциклопедії державного управління, у

другому томі якої “Методологія державного управління” характеризуються принципами, підходи, методи наукових досліджень, а також методи та механізми практичної управлінської діяльності, тобто її інструментальні можливості [6] та впровадження у вищих навчальних закладах дисциплін «Теорія і методологія публічного управління», «Методологія публічного управління».

Розв'язання проблеми особливостей підходів польських вчених до методології дослідження публічної адміністрації започатковано у низці публікацій українських вчених, присвяченій аналізу становлення та розвитку публічної адміністрації в Республіці Польща в період посткомуністичної трансформації та євроінтеграції. Серед інших варто виділити комплексні дослідження Г. Зеленько [7] та М. Лахижі [8] і публікації з окремих проблем розвитку публічного управління в Польщі (І. Бегей, Т. Бондар, А. Борисов, Є. Литвиновський, Є. Нікіпелова, Л. Прокопенко, О. Рудік, Ю. Шевчук та інші)

Проте окреме вивчення особливостей підходів польських вчених до методології публічної адміністрації та її дослідження досі не проводилося.

Мета статті полягає у систематизації досліджень польських вчених для виявлення особливостей польської наукової традиції, її еволюції та можливостей адаптації польського досвіду до українського контексту публічного управління.

Виклад основного матеріалу. Зародження та розвиток науки адміністрації в Польщі неодноразово були предметом досліджень. Прикладом можуть бути публікації З. Леонського, який стверджує про давні традиції таких досліджень, згадуючи працю Б. Очаповського «Історія науки адміністрації у XVIII ст. Політики минулого століття та сучасна адміністративна наука. Внесок в історію цієї науки» (1882). В той же час, відзначено, що до кінця Другої світової війни не було ні центрів дослідження адміністрації, ні теоретичних праць, а існуючі посилання обмежувалися повторенням формулювань зарубіжних, переважно австрійських та німецьких авторів. Основні публікації стосувалися конкретних питань організації праці службовців. У Польській Народній Республіці на науку адміністрації помітним був вплив партійних рішень та досліджень вчених Радянського Союзу. Проте, на думку, З. Леонського, залишалися проблеми термінології, надмірної соціологізації досліджень, захоплення організаційними чи кадровими питаннями тощо [9].

Підводячи підсумки, автор стверджує, що науку адміністрації можна окреслити як соціальну науку, яка ґрунтується на емпіричних методах і предметом якої є всебічне знання (проблема комплексності) про існуюче в даній системі державне управління. Це має бути наука, що стоїть на межі між практичними та теоретичними науками, оскільки, окрім опису та класифікації явищ, її можна було б розглядати як місток у пошуку відповідних рішень для практики (інтеграція інформації з різних галузей та формування цілісної

системи впорядкованих теорій щодо публічної адміністрації, що існує в даній країні та епосі.

Ретроспективний аналіз публікацій польських вчених свідчить про їх постійну увагу до питань методології. Як приклад можна навести невелику за розміром брошуру Й. Петера «Загальна методологія наукової праці» (1967), яка містить огляд публікацій з цього питання, починаючи з кінця XIX століття (К. Адамецький, А. Байковський, С. Березовський, Б. Гавецький, М. Зіммерман, С. Ковалевський, В. Яворський та інші). На думку автора, загальна методологія «інформує освічену публіку про науковий метод у питаннях, спільних для фахівців, що представляють різні, навіть далекі, дисципліни» [10, s. 11].

Водночас відзначається поглиблення процесу спеціалізації за окремими науковими дисциплінами та напрямками. Зокрема, польськими вченими використовується теорія класичної тріади адміністративних наук – наука адміністрації, наука адміністративного права та наука адміністративної політики. Зв'язок і взаємозалежність трьох різних частин адміністративного знання сприяли інтенсифікації досліджень та творчому використанню їх результатів. Автори, які вводили в дослідження так звану класичну тріаду адміністративних наук (серед них Ф. Штір-Сомло, В. Еллінек), наголошували, що створення окремої науки про структури, обов'язки та повноваження управління та його зв'язок з життям звільнить дослідження та викладання адміністративно-правових норм від розгляду питань, спільних для всіх галузей управління.

Наразі від концепції класичної тріади адміністративних наук відмовляються. Е. Кносала стверджував, що концепція відокремлення науки про управління від науки про адміністративну політику не відповідає вимогам сучасності. Він стверджував, що наука про управління не може обмежуватися лише описом стану управління, а повинна — щоб бути справжньою наукою — формулювати оцінки та постулати щодо предмета свого дослідження. Вона повинна впливати на раціоналізацію державного управління та використовувати свій авторитет для ініціювання змін, корисних з точки зору суспільних інтересів. Тому він постулював, що слід говорити не про дві науки (адміністрування та адміністративну політику), а про дві функції єдиної науки — адміністративної науки: прескриптивну (нормативну) та дескриптивну (описову) [11].

Побудові інклюзивного управління сприяє підхід, який розглядає вивчення адміністрування не лише як дисципліну, що стосується існуючої адміністративної реальності, але й насамперед як дисципліну, що формулює синтетичні оцінки та постулати, що ініціюють корисні зміни з точки зору інтересів громадян та суспільних інтересів. Іншими словами, відбувається відхід від вищезгаданого класичного підходу до тріади адміністративних наук на користь дуалістичної концепції розділення двох наук: вивчення

адміністративного права та вивчення адміністрування, що інтегрує дві функції: описову функцію, яку можна ототожнити з класичним вивченням адміністрування, та нормативну функцію, характерну для вивчення адміністративної політики, сутність якої полягає у формулюванні постулатів, стратегій та цілей. Здається, що цей підхід може становити – поряд із припущеннями інклюзивної демократії, інклюзивної економіки та інклюзивної концепції адміністративного права – компонент інклюзивного адміністрування як нової організаційної та функціональної моделі адміністрування. Ця модель повинна характеризуватися максимально широким залученням різних груп громадян та їхніх організацій до організаційних процесів та процесів прийняття рішень в управлінні, а також розглядом структури управління та процесів прийняття рішень в управлінні крізь призму цінностей та цілей, що служать реалізації суспільних інтересів та інтересів окремих осіб.

Загальна тенденція до спеціалізації наук помітно проявилася в Польщі в кінці ХХ - на початку ХХІ століття, що підтверджується в багатьох публікаціях Натомість посилюється взаємодія між науковими галузями. Як і в Україні (наука публічного (державного) управління) у Польщі наука публічної адміністрації започаткована і часто збагачується представниками інших наук Досліджуючи зв'язки науки адміністрації з іншими дисциплінами С. Вжосек називає таких відомих польських вчених, як Г. Іздебський, Я. Філіпек, З. Леонський (право), М. Стефанюк, А. Дебіцька, Я. Лукашевич (економіка), Я. Литовський, М. Кулеша (соціологія), відзначає складність публічної адміністрації та необхідність її всебічної взаємодії з представниками правових, економічних, соціальних та інших наук [12]. Відзначимо певну відносність такого поділу. Наприклад, у відомому посібнику «Методологія публічного управління» (Дніпро, 2018) публічну сферу розглядається як єдність економічної, соціальної та політичної сфер [13, с. 34] На нашу думку, йдеться про широке коло наукових напрямів, що допомагає повніше розкрити складність процесу публічного управління та публічної адміністрації як багатогранного явища. Це ж стосується й публічної служби

Природно, що представники цих наук привносили в науку адміністрації власні методи дослідження, збагачуючи цим її теорію, методологію та методи дослідження. На думку С. Вжосека 1) загальна теорія управління зосереджується на вивченні управління як системи в розумінні загальної теорії систем, і зокрема розглядає: а) місію державного управління, б) взаємодію державного управління з його середовищем, с) взаємозв'язки між підсистемами державного управління, зокрема структурними підсистемами, d) формування процесу прийняття рішень;

2) дослідження зосереджується на структурних підсистемах;

3) дослідження стосуються позиції та поведінки учасників організації, тобто системи, державного управління;

4) дослідження проводяться – як і в галузі праксеології – з точки зору ефективності державного управління, тобто результативності, результативності та прибутковості;

5) дослідження проводяться – як і в теорії організації та управління – з точки зору вивчення взаємозв'язків між системою державного управління та її структурними підсистемами та безпосереднім та загальним оточенням державного управління;

б) розглядаються питання підвищення кваліфікації учасників організації, тобто соціальної підсистеми системи державного управління [12, s. 551]

Мультидисциплінарний характер публічної адміністрації та відповідної науки відзначається у багатьох дослідженнях. Так, Г. Кісіловська відзначає зростання ролі міждисциплінарних знань в процесі створення та застосування права. Це ставить перед адміністративною наукою дуже серйозне завдання інтеграції різних наук, таких як право, управління та наука про якість, а також технічних, економічних, соціальних та інших дисциплін. Пропонується залучати до досліджень міждисциплінарні команди, розширювати профіль та форми навчання майбутніх фахівців з управління з урахуванням переходу до суспільства знань та інформатизації. Необхідно підтримувати набуття працівниками м'яких знань, розвиток комунікативних вмінь та навичок, розвивати можливості для безперервної освіти тощо [14]

Відзначається також зростання популярності змішаних методів дослідження управлінських процесів, які поєднують вирішення кількісних та якісних завдань [15]

Проте вказується й на недоліки науки адміністрації – термінологічні непорозуміння, схильність до узагальнень водночас зі спрямуванням зусиль на другорядні питання; продовження дискусії щодо оптимальності використання правових чи емпіричних методів дослідження. Відтак, специфіку науки адміністрації вбачають, серед іншого, у тому, що її метою є вивчення публічного управління у його функціональному аспекті (та його різних контекстах, таких як раціональність, ефективність, результативність і навіть соціальна чи політична прийнятність дій), щоб справді сформулювати практичні, корисні та застосовні пропозиції щодо його вдосконалення та модернізації. [16, s. 12-13, 21]

Увага до попередніх досліджень з питань методології відчувається у багатьох сучасних публікаціях, автори яких вказують на спільність методологічних підходів у суспільних науках: соціологія, економіка, психологія, право, політологія. Так, Є. Кава в статті «Методологія, методика, метод як підстава наукового висновку» (2013) пише, що методологія, як наука, що займається аналізом методів дослідження, може включати реконструкцію, критичну оцінку та опис методів дослідження, а також може мати на меті встановлення та кодифікацію норм і моделей поведінки. У розробці методів дослідження вирішальну роль набуває парадигма, що розуміється як наукова

модель, розроблена в певний час і прийнята науковою спільнотою в певній галузі. Застосування методологічних та методологічних знань у науковій та педагогічній практиці може керуватися конкретними теоретичними знаннями та зверненням до їх джерел [17].

Методологія наук розглядається як складна філософська категорія як українськими, так і польськими вченими. Так, В. Бакуменко та Ю. Сурмін розглядали методологію як складне мультикультурне явище та виділили такі її різновиди, що сформувалися в процесі історичного розвитку: консервативна, утопічна, еkleктична, діалектична, раціоналістична, позитивістська, модерністська, системна, кібернетична, постмодерністська [18].

Польська «Енциклопедія управління» розглядає методологію як ключовий елемент суспільних наук та управління; чітко визначену, незмінну та надійну систему правил і процедур, яка пропонує теоретичну основу для вирішення заданих проблем (наприклад, передбачити конкретні наслідки дії) за допомогою відповідного методу, групи методів або найкращої практики. Метою методології названо окреслення цілей, вибір відповідних методів, планування та організація роботи, аналіз та інтерпретація висновків. Виділено основні види методології досліджень (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Види методологій наукових досліджень

Вид методології	Опис методології
Прагматична методологія	Стосується дослідницької діяльності, також відомої як методологія наукових досліджень, та прикладних дослідницьких процедур. Її завдання включають: визначення видів діяльності; аналіз сутності діяльності; опис наукової процедури; встановлення мети дослідження та принципів її реалізації.
	Апрагматична методологія включає дослідження результатів (елементів та структури наукових систем) наукової діяльності (тез, концепцій, теорем, теорій та наукових законів). Вона використовується в дедуктивному аналізі.
Загальна методологія	Займається методами обґрунтування тверджень та побудови наукових систем. Вона представляє знання в широкому сенсі, обговорюючи їх логічну структуру, корпус знань та типи наукових пояснень. Вона займається методами перевірки висновків та загальних результатів дослідження, а також розробляє загальні поняття, такі як висновок, дедукція та індукція, узагальнення, визначення та класифікація.
Специфічна методологія	Займається методами та їх результатами в межах наукових галузей та дисциплін. Вона досліджує та аналізує галузі з точки зору дослідницької діяльності та їх відмінності від інших галузей. Вона розробляє конкретні поняття, такі як вимірювання, перевірка, спостереження, гіпотеза, визначення змінних та їх показників, а також експериментування в межах певної наукової дисципліни. Чим детальніша методологія, тим помітніші відмінності.

Вид методології	Опис методології
Описова методологія	Зосереджена на описі когнітивної діяльності та її продуктів.
Нормативна методологія	Складає стандарти для належної наукової поведінки та визначає рівень розвитку певної науки.
Дедуктивна наукова методологія	Призначена для обґрунтування твердження не обов'язково посилаючись на чуттєві сприйняття чи власний досвід (особливо математику чи логіку).
Індуктивна (емпірична) наукова методологія	Використовується зазвичай експериментальні науки, для обґрунтування твердження необхідно використовувати конкретні спостереження (досвід). Типовими прикладами індуктивних наук є біологія, фізика, психологія та соціальні науки (включаючи економіку). Емпіричні науки використовують у своїх дослідженнях такі методи, як спостереження, вимірювання, експеримент та перевірка гіпотез. (Поділ ґрунтується на характері дослідницьких проблем, використаних методах та представленні результатів.)

Згідно: [19]

Важливо також врахувати особливості методології з огляду на поставлену проблему. Так, П. Шренявський розглядає методологію адміністративних наук з погляду теорії суперництва, зважаючи на тріаду адміністративних наук як компроміс у змаганні ієрархій та піднімаючи важливі питання факторів впливу на науку – викладання в університетах та просування вчених та їх теорій за державної підтримки [20], що спостерігається в Польщі і є проблемою в Україні.

Окремої уваги заслуговують методологія та методики досліджень публічної служби [21; 22]. З одного боку, публічна служба є складовою публічної адміністрації, з іншого – має специфіку, пов'язану з людським фактором, що часто вимагає використання методів філософії, психології, політичних та інших наук. Як приклад – дослідження з питань запобігання корупції, етики публічної служби тощо.

Висновки. Вивчення польського досвіду дозволяє краще зрозуміти специфіку методології та методів діяльності публічної адміністрації та її дослідження, що викликає значний інтерес українських вчених та практиків. Проведений аналіз засвідчує значний інтерес польських вчених до даної проблематики та використання ними в різні періоди європейського (переважно австро-німецького) чи радянського досвіду і відповідних методологій та методів діяльності та її дослідження.

Мультидисциплінарний характер публічної адміністрації та науки про адміністрацію викликаний складним характером публічної адміністрації та широтою її завдань та процесами глобалізації, євроінтеграції та диджиталізації. Активно використовуються різні методології наукового дослідження публічної адміністрації: прагматична, загальна, специфічна, описова, нормативна, дедуктивна, індуктивна (емпірична). Міждисциплінарні знання набувають все більшого значення, що вимагає створення міждисциплінарних робочих груп для колективного вивчення існуючих проблем.

Тому особливо важливим стає врахування цих вимог у навчальній діяльності при підготовці фахівців для публічної адміністрації та вироблення у них компетенцій, пов'язаних з науковою діяльністю. Міждисциплінарний погляд на сучасне державне управління вимагає також розвитку цільових груп всередині адміністрації. Для ефективного функціонування органів державного управління надзвичайно важливим є володіння працівниками так званими м'якими навичками, які формуються в процесі самоосвіти, підвищення кваліфікації та в процесі практичної діяльності. Зростає роль комунікативних навичок, здатності працювати в команді, бажання постійно поглиблювати свої знання, що вимагає формування нових міждисциплінарних підходів, наприклад, вивчення етичних та психологічних факторів впливу на діяльність публічних службовців.

В Польщі, як і в Україні, публічна адміністрація є предметом інтересу багатьох академічних дисциплін. Наукові дослідження публічної адміністрації переважно проводяться наукою адміністрації (Польща) (публічне управління та адміністрування – Україна). У своїх дослідженнях наука адміністрації спирається на досягнення інших - правових, економічних та соціальних наук. Це спричиняє значні зміни в дослідженнях разом зі зміною практики публічного управління. Водночас, важливо звернути увагу на питання підтримки наукової діяльності, створення можливостей для її здійснення

Література:

1. Izdebski H., Kulesza M. Administracja publiczna –zagadnienia ogolne. Warszawa. Wydawnictwo Liber. 1999. 207 s.
2. Лахижа М.І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009, 289 с.
3. Новий тлумачний словник української мови. Т.2 К-П. Видавництво «Аконіт» 2008. 926 с.
4. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія. К. : Вид-во УАДУ, 2000. 328 с.
5. Бакуменко В., Князєв В., Сурмін Ю. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку. Вісник УАДУ. 2003. № 2. С. 11-27.
6. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011.
7. Зеленько Г.І. "Навздогінна модернізація": досвід Польщі та України.- К.: "Критика", 2003. - 215 с.
8. Лахижа М. Модернізація публічної адміністрації: досвід Республіки Польща. Полтава. ПолтНТУ. 2012. 242 с.
9. Leonski Z. Nauka administracji w PRL URL: <https://repozytorium.amu.edu.pl/server/api/core/bitstreams/85583d0d-68b3-4f81-bb61-10ba0261d143/content>
10. Pieter J. Ogolna metodologia pracy naukowej. Wroclaw – Warszawa – Krakow. 1967. 42 s.
11. Knosala, E. Zarys nauki administracji, Kraków Wydawnictwo: Kantor Wydawniczy Zakamycze 2006.280 s.
12. Wrzosek S. Związki nauki administracji z innymi dyscyplinami wiedzy URL: https://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/79122/PDF/40_Wrzosek-S.pdf

13. *Методологія публічного управління* : навч. посіб. / уклад. І. В. Шпекторенко. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 120 с.
14. Kisilowska H. Multidyscyplinary charakter współczesnej administracji publicznej i nauki o administracji. *Studia Prawnoustrojowe* 57 UWM. 2022. S. 263-275 DOI: 10.31648/sp.7893
15. *Metody badań mieszanych w naukach o zarządzaniu*. Redakcja naukowa Ł. Sułkowski, R. Lenart-Gansiniec. Akademia WSB. Dabrowa Gornicza. 2023. 201 s.
16. Mączyński M., Płaszowska R. Metody badawcze w nauce administracji a metoda Fontes Biuletyn Naukowo-Informacyjny Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami FONIS 2021/1 (20) S.11-21 URL: <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/9758d7d8-5f97-4cd0-9797-1c6fbb57582e/content>
17. Kawa J. (2013) Metodologia, metodyka, metoda jako podstawa wywodu naukowego. *Studia Prawnoustrojowe*, nr 21, 169-188 URL: https://bazhum.muzhp.pl/media/texts/studia-prawnoustrojowe/2013-numer-21/studia_prawnoustrojowe-r2013-t-n21-s169-188.pdf
18. Бакуменко В., Сурмін Ю. Проблеми різноманітності методології державного управління. Ефективність державного управління в контексті глобалізації та євроінтеграції: матеріали наук.практ.конф. за заг.ред. В.Луговий, В. Князев./ К. Вид-во НАДУ. 2003. т.1. с. 61-64
19. Kategoria: Metodologia badań. Metody badań. Encyklopedia Zarządzania. URL: https://mfiles.pl/pl/index.php/Kategoria:Metodologia_badań.Metody_bada%C5%84
20. Szreniawski P. Methodology of administrative sciences from the standpoint of the Theory of Hierarchies' Rivalry. *Zeszyty naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Zeszyt 106|2019, S/ 201-2010
21. Itrich-Drabarek J. Konceptyjne i metodologiczne założenia badań nad administracją publiczną (na przykładzie analizy nad służbą cywilną) *Przegląd Europejski*. Nr 1, 2012 s. 7-31
22. Качан Я.В. Національні традиції та зарубіжний досвід професійного розвитку кадрового потенціалу публічної служби: монографія. Київ : ППК ДСЗУ, 2019. 350 с.

References:

1. Izdebski H., Kulesza M. (1999) *Administracja publiczna – zagadnienia ogolne*. [Public administration – general issues] Warszawa. Wydawnictwo Liber. [In Polish]
2. Lakhyzha M.I. (2009) *Modernizatsiia publichnoi administratsii: teoretychni ta praktychni aspekty*. [Modernization of public administration: theoretical and practical aspects]. *Poltava: RVV PUSKU* [in Ukrainian].
3. *Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy*. (2008) T.2 K-P. [New explanatory dictionary of the Ukrainian language] *Kiub Vydavnytstvo «Akonit»* [in Ukrainian].
4. Bakumenko V. D. (2000) *Formuvannia derzhavno-upravlinskykh rishen: problemy teorii, metodolohii, praktyky* : monohrafiia. [Formation of state administrative decisions: problems of theory, methodology, practice: monograph] *K. : Vyd-vo UADU, 2000*. 328 s. [in Ukrainian].
5. Bakumenko V., Kniaziev V., Surmin Yu. (2003) *Metodolohiia derzhavnoho upravlinnia: problemy stanovlennia ta podalshoho rozvytku*. [Methodology of state administration: problems of formation and further development].. *Visnyk UADU. Bulletin of the Ukrainian Academy of Sciences* № 2. S. 11-27. [in Ukrainian].
6. *Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia* (2011) : u 8 t. / [Encyclopedia of state administration: *Nats. akad. derzh.upr. pry Prezydentovi Ukrainy ; nauk.-red. kolehiia* : Yu. V. Kovbasiuk (holova) ta in. – K. : NADU [in Ukrainian].
7. Zelenko H.I. (2003) "Navzdohinna modernizatsiia": dosvid Polshchi ta Ukrainy. [Catch-up modernization": the experience of Poland and Ukraine]. - K.: "Krytyka" [in Ukrainian].
8. Lakhyzha M. (2012) *Modernizatsiia publichnoi administratsii: dosvid Respubliki Polshcha*. *Poltava* [Modernization of public administration: the experience of the Republic of Poland] . *PoltNTU* [in Ukrainian].

9. Leonski Z. Nauka administracji w PRL [Studying administration in the Polish People's Republic] URL: <https://repozytorium.amu.edu.pl/server/api/core/bitstreams/85583d0d-68b3-4f81-bb61-10ba0261d143/content> [In Polish]
10. Pieter J. Ogolna metodologia pracy naukowej (1967) [General methodology of scientific work] *Wroclaw – Warszawa – Krakow. . [In Polish]*
11. Knosala, E. Zarys nauki administracji(2006) [Outline of the science of administration] *Kraków Wydawnictwo: Kantor Wydawniczy Zakamycze [In Polish]*
12. Wrzosek S. Związki nauki administracji z innymi dyscyplinami wiedzy [Relationships between administration science and other disciplines of knowledge URL: https://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/79122/PDF/40_Wrzosek-S.pdf [In Polish]
13. Metodolohiia publicznego upravlinnia : navch. posib.(2018)[Public administration methodology: textbook] / *uklad. I. V. Shpektorenko. – Dnipro: DRIDU NADU [in Ukrainian].*
14. Kisilowska H. (2022) Multidyscyplinarny charakter współczesnej administracji publicznej i nauki o administracji .[The multidisciplinary nature of contemporary public administration and administrative science]. *Legal and Constitutional Studies Studia Prawnoustrojowe* 57 UWM. S. 263-275 DOI: 10.31648/sp.7893[In Polish]
15. Metody badań mieszanych w naukach o zarządzaniu.(2023) [Mixed research methods in management sciences] *Redakcja naukowa Ł. Sulkowski, R. Lenart-Gansiniec.Akademia WSB.Dabrowa Gornicza. [In Polish]*
16. Mączyński M., Płaszowska R. (2021) Metody badawcze w nauce administracji a metoda Fontes [Research methods in administrative science and the Fontes method] *Biuletyn Naukowo-Informacyjny Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami FONSI Scientific and Information Bulletin of the Association for Research on Sources and Functions FONSI* /1 (20) S.11-21 URL: <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/9758d7d8-5f97-4cd0-9797-1c6fbb57582e/content>[In Polish]
17. Kawa J. (2013) Metodologia, metodyka, metoda jako podstawa wywodu naukowego. [Methodology, methodology, method as the basis of scientific argument] . *Legal and Constitutional Studies Studia Prawnoustrojowe*, nr 21, 169-188 URL: https://bazhum.muzhp.pl/media/texts/studia-prawnoustrojowe/2013-numer-21/studia_prawnoustrojowe-r2013-t-n21-s169-188.pdf[In Polish]
18. Bakumenko V., Surmin Yu.(2003) Problemy riznomanitnosti metodolohii derzhavnoho upravlinnia [Problems of diversity of public administration methodology.]. *Efektynnist derzhavnoho upravlinnia v konteksti hlobalizatsii ta yevrointehratsii: materialy nauk.prpakt.konf. za zah.red. V.Luhovyi, V. Kniaziev/ Effectiveness of public administration in the context of globalization and European integration: materials of the scientific-practical conference, edited by V. Lugovyi, V. Knyazev.. K. Vyd-vo NADU..t.1. s. 61-64 [in Ukrainian].*
19. Kategoria: Metodologia badań. Metody badań. Encyklopedia Zarządzania.[Category: Research Methodology. Research Methods. Encyclopedia of Management] URL: https://mfiles.pl/pl/index.php/Kategoria:Metodologia_badań.Metody_bada%C5%84[In Polish]
20. Szreniawski P. [2019] Metodology of administrstive scinces from the standpoint of the Theory of Hierarhies' Rivalry. *Zeszyty naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zeszyt 106*[2019, S/ 201-2010 [In English]
21. Itrich-Drabarek J. (2012) Konceptyjne i metodologiczne założenia badań nad administracją publiczną (na przykładzie analizy nad służbą cywilną) [Conceptual and methodological assumptions of public administration research (based on the example of civil service analysis)] *Przegląd Europejski/Przegląd Europejski . Nr 1, 2012 s. 7-31*[In Polish]
22. Kachan Ya.V. (2019) Natsionalni tradytsii ta zarubizhnyi dosvid profesiinoho rozvytku kadrovoho potentsialu publichnoi sluzhby: monohrafiia.[National traditions and foreign experience in professional development of human resources potential of the public service: monograph] *Kyiv : IPK DSZU, 2019. 350 s. [in Ukrainian].*